

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558

กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ความเป็นมา

วันที่ 8 ตุลาคม 2557 พลเอกไพบูลย์ คุ้มฉายา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้เป็นประธานในการประชุมการบูรณาการแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558 เพื่อรับทราบผลการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในช่วงระยะเวลา 4 เดือน (ตั้งแต่ 22 พฤษภาคม – 30 กันยายน 2557) และให้ความเห็นชอบร่างแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558 ซึ่งจะประกาศใช้ในปีงบประมาณ 2558 (ตุลาคม 2557 – กันยายน 2558) พร้อมเปิดปฏิบัติการจัดการปัญหายาเสพติดในระยะเร่งด่วน 3 เดือน โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมฯ 27 หน่วยงาน เช่น กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ ฯ ณ ห้องประชุมชิตชัย วรณสถิตย์ ชั้น 3 อาคาร 2 สำนักงาน ป.ป.ส. โดยแผนการจัดการปัญหายาเสพติดดังกล่าวให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานเชิงรุกทั้งในด้านความร่วมมือภายนอกประเทศ การป้องกันในกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดรายใหม่ การแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ครบวงจร สร้างมาตรฐานการบำบัดรักษา สกัดกั้นยาเสพติดแบบบูรณาการ ทำลายโครงสร้างเครือข่ายการค้า ยาเสพติดด้วยการตัดวงจรทางการเงินปราบปรามเครือข่ายนักค้ายาเสพติด และการแพร่ระบาด ในเรือนจำ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างแท้จริง และประกอบไปด้วย 6 ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ
2. ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด
3. ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติดรายใหม่
4. ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
5. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน
6. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแบบบูรณาการ

และทั้งนี้เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญของแผนฯ ปี 2558 คือ

1. การลดปริมาณยาเสพติดนอกประเทศ โดยเน้นมาตรการเชิงรุก ในเรื่องการข่าวที่ชัดเจน มีปฏิบัติการทางการทหาร มีการกำหนดเป้าหมายการสืบสวนร่วมกัน
2. การลดกลุ่มการค้าระดับต่าง ๆ โดยการทำลายโครงสร้างการค้า-อิทธิพล-เส้นทางการเงิน ของกลุ่มตามแนวชายแดน โดยบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้เป็นยุทธการร่วม รวมถึงการเสนอให้มี การจัดกำลังแบบ Task Force โดยเฉพาะงานทางด้านทรัพย์สิน
3. การลดแรงงานยาเสพติดรายใหม่ โดยการณรงค์ ป้องกัน สร้างภูมิคุ้มกัน

4. การลดจำนวนผู้เสียหายเสพติด โดยการพัฒนามาตรฐานการบำบัดทุกระบบ ให้ครอบคลุมทุกด้าน สร้างความพร้อม และพัฒนาระบบติดตาม ช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัด โดยพัฒนาการติดตาม อย่างเหมาะสม กับบุคคล

5. การแก้ไขปัญหาในพื้นที่พิเศษ 3 พื้นที่ คือ จังหวัดชายแดนเหนือ โดยการจัดกลไกเบ็ดเสร็จ เพื่อทำลายโครงสร้างการค้าชายแดนและตัดเส้นทางการเงิน พื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยการจัดกลไกแบบบูรณาการ ส่วนกลางและท้องถิ่น ตามแนวทางของ HIDTA และพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ โดยการพัฒนาการกับพื้นที่ ปัญหาความมั่นคง โดยกลไก กอ.รมน. ภาค 4 ส่วนหน้า

6. การสร้างเอกภาพและบูรณาการแผน ทุกระดับ ทั้งระบบ (ประกาศแผนจัดการปัญหายาเสพติด ปี 2558, 2557)

ต่อมาเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2557 เวลา 10.00 น. ณ ห้องประชุม สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ครั้งที่ 1/2557 ที่มีการปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ เพื่อให้เกิดการบูรณาการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เป็นเอกภาพ ครบวงจร เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โดยที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดปี 2558 รวม 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด 2) ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด 3) ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด 4) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ 5) ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และ 6) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ โดยมีกลไกการบริหารจัดการ ดังนี้

1. กลไกในระดับนโยบาย มี ป.ป.ส. ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย มาตรการการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในภาพรวม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ

2. กลไกอำนวยการ มี ศอ.ปส. ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายของรัฐบาลและคณะกรรมการ ป.ป.ส. ไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลสำเร็จ

3. กลไกระดับภารกิจ มีศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกระทรวง/หน่วยงาน ทำหน้าที่ในการอำนวยการแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในภารกิจและบทบาทที่รับผิดชอบ

4. กลไกระดับพื้นที่ มีศูนย์อำนวยการและศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดและอำเภอ ทำหน้าที่ในการอำนวยการและปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดและอำเภอ (กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนการประชาสัมพันธ์ สำนักโฆษก, 2557)

สถานการณ์ปัญหายาเสพติด ปี 2558

สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในประเทศไทย ปี 2558 ประกอบด้วย

1. สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศเพื่อนบ้าน

1.1 มีประเทศพม่า เป็นประเทศผู้ผลิตฝิ่น เฮโรอีน ยาบ้าและไอซ์

2. สถานการณ์การลักลอบนำเข้ายาเสพติด

2.1 มีการใช้พื้นที่ชายแดนภาคเหนือ เส้นทางลักลอบนำเข้ายาเสพติด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงราย

2.2 มีการใช้พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นเส้นทางลักลอบนำเข้ายาเสพติดเพิ่มมากขึ้น

2.3 มีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากต่างประเทศของเครือข่ายนักค้าชาวต่างชาติ ได้แก่ กลุ่มนักค้าชาวแอฟริกัน

3. สถานการณ์การค้ายาเสพติด

3.1 กลุ่มนักค้ารายใหญ่ยังคงมีบทบาทในการบงการอย่างต่อเนื่อง

3.2 กลุ่มผู้ค้าเล็กรายยาเสพติดที่สำคัญ ได้แก่ มัง มูเซอ ลีซอและอาฮา

3.3 กลุ่มนักโทษรายสำคัญในเรือนจำ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ให้การสนับสนุน

4. สถานการณ์การแพร่ระบาดยาเสพติด

4.1 กลุ่มผู้เกี่ยวข้องรายใหม่ยังคงมีสัดส่วนที่สูงทั้งในกลุ่มผู้ค้าและกลุ่มผู้เสพ โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนที่มีอายุ 15 -24 ปี

4.2 ตัวยาที่แพร่ระบาด คือยาบ้า ยังคงมีส่วนแบ่งทางการตลาดที่สูงกว่าตัวยาอื่น ในขณะที่ไอซ์กลุ่มนักค้ายังคงใช้กลยุทธ์ทางการตลาดแบบเดิม ๆ เพื่อที่จะสร้างความต้องการในตลาดเพิ่มมากขึ้น

สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558

จากแนวโน้มของสถานการณ์ปัญหายาเสพติดที่พบในปัจจุบันนั้น ถือว่าเป็นปัญหาที่สำคัญปัญหาหนึ่ง ที่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยจนทำให้รัฐบาลตระหนักถึงปัญหานี้จึงได้มีการให้จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558 ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์หลัก ดังนี้ (ส่วนกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2557)

1. ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาผู้เสผู้ติดยาเสพติด มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงยุติธรรม และกระทรวงมหาดไทย โดยยุทธศาสตร์นี้จะมุ่งเน้นในเรื่อง

1.1 การดำเนินงานในเชิงคุณภาพ

1.2 การนำผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาในระบบสมัครใจเป็นอันดับแรก ตามประกาศ คสช.ที่ 108/57

1.3 ปรับปรุงมาตรฐานการบำบัดรักษาทุกระบบ

1.4 ติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดในทุกระบบให้กลับมาดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

2. ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงแรงงาน โดยยุทธศาสตร์นี้จะมุ่งเน้นในเรื่องของการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กและเยาวชน และกลุ่มผู้ใช้แรงงานตลอดจนประชาชนทั่วไปในหมู่บ้านและชุมชน

3. ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือกระทรวงกลาโหม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยยุทธศาสตร์นี้จะมุ่งเน้นในเรื่อง

3.1 การควบคุม สกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้น เคมีภัณฑ์ที่จะนำเข้า- ส่งออกจากประเทศไทย

3.2 ทำลายเครือข่ายการค้าและเส้นทางการเงินของนักค้ายาเสพติดทุกระดับ

4. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) โดยยุทธศาสตร์นี้จะมุ่งเน้นในเรื่องของการลดสถานการณ์การผลิตยาเสพติดภายนอกประเทศที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาเสพติดภายในประเทศและภายในภูมิภาค

5. ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ กระทรวงมหาดไทย โดยยุทธศาสตร์นี้จะมุ่งเน้นในเรื่อง การสร้างกลไกภาคประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และมุ่งสู่การเป็นหมู่บ้าน/ชุมชน กองทุนแม่ของแผ่นดิน

6. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ สำนักงานงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) โดยยุทธศาสตร์นี้จะมุ่งเน้นในเรื่อง การพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีเอกภาพ ทั้งในด้านกลไกการแก้ไขปัญหายาทุกระดับ ระบบแผน งบประมาณ การติดตามประเมินผล และระบบสนับสนุนต่างๆ มีการทำงานแบบบูรณาการทุกมาตรการและทุกหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันได้อย่างแท้จริง

จะเห็นว่าแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558 ที่นำไปใช้เป็นกรอบในการกำหนดทิศทาง แผนการดำเนินงานของทุกหน่วยงานตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับกลไกการบริหารจัดการของหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายที่จะนำไปดำเนินการให้ลุล่วงตามแผนการดังกล่าวในการบูรณาการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เป็นเอกภาพ และก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อประเทศชาติต่อไป

รายการอ้างอิง

กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนประชาสัมพันธ์ สำนักโฆษก. (11 พฤศจิกายน 2557). *ที่ประชุม ป.ป.ส. เห็นชอบ แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี 2558 เน้นการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและทันท่วงที*. สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2557 จาก <http://www.thaigov.go.th/th/government-th1/item/87325-id87325.html>

คมชัดลึกออนไลน์. (10 พฤศจิกายน 2557). *ประกาศแผนจัดการปัญหายาเสพติด ปี 2558 ป.ป.ส. ประกาศแผนจัดการปัญหายาเสพติด ปี 2558 พร้อมเปิดปฏิบัติการระยะเร่งด่วน 3 เดือน*. สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2557 จาก <http://www.komchadluek.net/nationzone/298/20141008/279/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%%B8%B0%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A8%E0%B9%81%E0%B8%9C%E0%B8%99%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B8%B1%E0%B8%8D%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%9E%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%94%E0%B8%9B%E0%B8%B52558.html>

ส่วนกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (7 พฤศจิกายน 2557). *แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด*. สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2557 จาก <http://ppb.moi.go.th/midev03/?catalogy=news&id=1417&flag=0>